

Aron Lund

Varför segern i Kobane är viktig

Översatt från *Carnegie Endowment for International Peace*. 13 februari, 2015¹

I slutet av januari förklarade de kurdiska styrkorna från Folkets skyddsenheter, eller YPG, att de återerövat staden Kobane, på arabiska Ein al-Arab, i norra Syrien.

Enklaven Kobane har länge varit belägrad av jihadister från den s k Islamiska staten, som opererade från den omgivande sunniarabiska landsbygden. Under flera månader handlade konflikten sällan om något mer än skärmytslingar på låg nivå. Men i mitten av september, efter framgångarna i Irak och östra Syrien, slog Islamiska staten plötsligt till med kraft och drev tillbaka kurderna till gränsen. När tiotusentals civila kurder i panik flydde över gränsen till Turkiet tycktes enklaven dömd att hamna under total kontroll av den Islamiska staten – men så vände det hela.

Fanan hissad

YPG, och dess kvinnoavdelning YPJ, grävde ner sig i centrum av Kobane och tvingade den Islamiska statens angripare till långsam och kostsam krigföring hus för hus. Den tidsvinst detta gav skulle visa sig avgörande. Inom några veckor efter det inledande angreppet började USA:s flygvapen, som den 22 september inlett sina räder i Syrien, sikta in sig på Kobane.

Efter att till en början ha betraktat Kobane som en sidohistoria till det riktiga kriget, i ett Syrien där majoriteten av befolkningen är araber, ändrade USA snabbt sina prioriteringar. Ökat tryck från medierna spelade en viss roll för detta beslut, men USA:s krigsstrateger måste också ha vädrat nya möjligheter. Även om USA betraktar YPG som representant för en särskilt knepig del av kurdisk nationalism kunde man heller inte bortse från att rent militärt råkar YPG också vara den mest effektiva dödsmaskinen för jihadister i Syrien.

Nu skulle situationen vända sig mot Islamiska staten. Genom att öppet liera sig med de kurdiska försvararna och ge dem intensivt flygstöd – från september till årsskiftet 2014 skedde tre fjärdedelar av alla USA:s flygräder i Syrien mot Kobane – höjde USA den symboliska insatsen och förvandlade Kobane till en dödsfälla. Peshmergastyrkor från den kurdiska delen av Irak anslöt sig också till stöd för YPG. I ett desperat försök att göra slut på de sista kurdiska motståndsfickorna och själv undvika en alltför kostsam strid öste Islamiska staten in trupper i staden. Men under de närmaste månaderna skulle kombinationen av YPG:s motstånd med näbbar och klor samt USA:s precisionsbombningar visa sig något man inte kunde mäta sig med.

Kurdiska styrkor har nu återerövat staden Kobane i dess helhet. Den 26 januari hissade YPG:s trupper en 75 meter hög flagga med de kurdiska färgerna i rött, grönt och gult på Mistenurkullen, en höjd som dominerar staden. Man uppger nu att man därefter återerövat 120 byar i de kurdiska områdena runt Kobane. Även om man ännu inte lyckats återupprätta det läge som rådde före striderna verkar det som denna strid, som Carnegie Endowment's Katherine Wilkens i *Syria in Crisis* nyligen betecknade som ett "kurdiskt Alamo", ha lett till en storartad seger för den amerikansk-kurdiska sidan – en allians som var lika oväntad som effektiv.

En Pyrrhuseger?

Detta innebär inte att tragedin i Kobane går mot ett lyckligt slut. En del har till och med talat om att en annan historisk metafor vore mer passande: handlar det inte i själva verket om en Pyrrhuseger?

Sant är att Kobane förvandlats till ett ruinlandskap. Och fiender till Islamiska staten får inte låta sig luras av vad som hände där, framgången i Kobane kommer inte att bli lätt att upprepa på andra håll.

¹ Original: [Why the Victory in Kobane Matters](#)

Även om YPG visat sig vara en betydande militär kraft och en användbar samarbetspartner på marken för US Air Force är organisationen innerst inne en etnisk självförsvarsmilis – och inte något redskap i alla väder för västligt ingripande i kriget i Syrien. YPG:s möjligheter att spela någon offensiv roll utanför Kobane begränsas kraftigt av Turkiets fientliga hållning och vägran att leverera understöd över gränsen.

Den etniska barriären

Det sekulära och vänsterinriktade YPG har dessutom dåliga relationer med huvuddelen av den omgivande arabiska landsbygden och den sunni-islamistiska huvudfåran av det arabiska motståndet och är därför synnerligen olämpligt som ledare för någon vidare framryckning in i Syrien.

Även om kurdiska flyktingar börjar sippra tillbaka till Kobane kommer rapporter om att civila araber flyr undan YPG:s avancemang söderut. Många vill bara komma undan kriget, men andra fruktar säkerligen att de segerrika kurderna ska hämnas på arabiska byar och familjer, som kan misstänkas för att hysa jihadistvänliga åsikter. Det är precis vad som pågår i norra Irak nu, där Islamiska staten rekryterat lokala sunnimuslimska styrkor i en folkmordsliknande kampanj mot den yazidiska religiösa minoriteten. Efter att ha drivit tillbaka jihadisterna återvänder nu en del yazidier och plundrar och bränner sunnitiska byar.

Islamiska staten försöker givetvis också utnyttja arabisk-kurdiska spänningar runt Kobane, i hopp om att få över arabisk lokalbefolkning på sin sida. Jihadisterna uppges ha beordrat alla manliga araber i vapenför ålder i området och hjälpa dem att försvara sina byar mot YPG, samtidigt som man låtit kvinnor och barn fly söderut mot Raqqa. Ju längre in på arabiskt område YPG rycker fram, desto otäckare kommer sannolikt den etniska krigsföringen att bli.

YPG:s ledning, som är väl medveten om detta, kommer säkert att försöka återta resten av det kurdiska territorium som gick förlorat i september. Lyckas man med det kommer man kanske också att försöka etablera ett slags buffertzona för att ytterligare trygga enklaven. Men sedan kommer de sannolikt bara att gräva ned sig och satsa på att återuppbygga Kobane.

Kurderna kan förstås komma att försöka att förfölja retirerande jihadister, störa deras transporter och kommunikationer och iscensätta enstaka räder mot baser längre bort i syfte att upprätthålla trycket mot Islamiska staten – men troligen kommer de inte att drista sig till att tränga alltför djupt in på arabiskt område, såvitt de inte erbjuder något reellt som kompensation.

Underminera jihadisterna

För Islamiska staten kan detta vara nog så illa. En källa till jihadistgruppens styrka var dess aura av ständiga segrar. Efter att ha rullat fram genom de krigshärjade yttre delarna av Syrien och Irak kunde gruppen växa genom att suga till sig missnöjda delar av lokalbefolkningen, tidigare fientligt inställda, och mindre väpnade grupper, samtliga ivriga att hoppa på segertåget i stället för att krossas under det. Men nu, sedan man inte lyckats besegra den amerikansk-kurdiska koalitionen i Kobane måste Islamiska staten framstå som långt mindre attraktiv än vad som var fallet bland potentiella nyrekryteringar i norra Syrien för bara några månader sedan. Liknande besvärande bakslag i Sinjarbergen och andra ställen i Irak ökar på intrycket av att Islamiska statens segersvit i följd börjat mattas av.

YPG:s framryckning i området runt Kobane kommer dessutom att utsätta jihadisternas krigsinsats i norra Syrien för särskilda påfrestningar. Den strategiska betydelsen av Kobaneområdet är trefaldig:

1. Den södra änden av enklaven har kontroll över den öst-västliga M 4-väg, som förbinder Aleppo med Hassakeh och Qamishli nära gränsen till Irak. Islamiska staten har fortfarande kontrollen över den stora motorvägen mellan Aleppo och Raqqa, men YPG kommer att försvaga försörjningslinjerna mellan Raqqa, al-Bab och Manbij, Islamiska statens fästen öster om Aleppo.

2. Genom att rycka fram längs gränsen kan YPG öka trycket mot jihadistkontrollerade gränsstäder som Jarabulus, på andra sidan Eufrat väster om Kobane, och Tal Abyad i öster. Detta styrks av att det redan förekommit spekulationer om en räd mot Tal Abyad.
3. Om YPG får fortsatt stöd av USA och trycker på söderut kommer Islamiska staten att tvingas strida på ett längre frontavsnitt, något som kan underlätta räder, spaningsuppdrag och laserstyrda flygräder långt djupare in på dess territorium än som tidigare varit möjligt.

Islamiska staten är stark och flexibel och har visat sig skicklig på att med små medel hålla kontrollen över territorium och härska över miljontals människor i Syrien och Irak. Uppgifter om att en del av dess styrkor efter nederlaget i Kobane håller på att dra sig tillbaka från ställningar öster om Aleppo är än så länge dåligt underbyggda och det återstår att se om sådana trupprörelser verkligen skulle vara ett tecken på svaghet. Men det råder ingen tvekan om att läget är ansträngt för gruppen.

Sant är att Kobane är en liten stad och kostnaden för att återta den var säkerligen hög. Men det var ingen Pyrrhuseger. Det handlar om en viktig förändring av styrkeförhållandena, en betydande händelse i kurdisk politik och en hotfull påminnelse om vad som väntar Islamiska staten.

Översättning: *Björn Erik Rosin*